

Lelet

Gyorsan, gyorsan, már közel a domb teteje, azután már csak legurul, de a lejtőn is teker, és már csak két domb, meg az a hosszú egyenes út, repül tovább!

Pisti tekerte a fekete, ülés nélküli biciklit, végig állnia kellett, mert a nyereg csonkja állt csak ki, arra nem ülhetett rá, de fáradhatatlanul tekert, nagy volt az öröme. Inge kiszakadt, amikor kiment az erdőből, nem kerülgette a gallyakat, a legegyszerűsebb, legrövidebb utat választotta, mihamarabb az erdő szélén hagyott biciklihez akart érni.

Csontos mellkasa kilátszott a szakadásokon, ahogy száguldott le a dombról. Erős szálú, fekete haja lobogott. Hosszú volt már, válláig érő, szemébe lógott.

Jött a következő domb, autó szembe, csak az utolsó pillanatban látta meg, az út közepén haladt, alig tudott lehúzódni.

Mintha a közelgő vihar elől menekült volna. Az erdők felett már akkor felhők gyülekeztek, amikor délután elindult, hogy gombát, málnát szedjen, az éhség és az unalom mégis rávette, hogy nekiinduljon. Bolondságnak tűnt, gyakorlott gombászok csakis korán reggel indulnak el, délutánra összeszednek mindent.

A felhők, mintha elég erősnek éreznék magukat, megindultak a falu felé. Lassan, méltóságosan, mint a hadsereg. Pisti hátra-hátrafordult, mintha menekülne előlük. Versenyt hajtott velük, az igaz, de csak játékból, figyelte, ahogy az esőt hozó felhők egyre közelebb érnek hozzá. Már érezte a hidegüket, látta, hogy a domb mögött, amiről az előbb suhant le, ködös függönyben zuhog is az eső. Fáradt volt, de minden erejét beleadta, és tekert, a kormányra hasalva erőlködött, szinte kiáltani lett volna kedve fájdalmában és izgalomban.

Nem járt messze a falutól. Jobb kezében erősen szorította az apróra hajtogatott papírdarabot, ott érezte biztonságban, nem volt szabad eláznia. Ötezer forint. Hihetetlen volt, hogy az erdőben ilyesmit is találhatott. Valami ügyetlen vagy részeg parasztember hagyhatta el, avar alatt rejtőzködő tinóru kalapján hasalt a pénz. A fiú megszedült, amikor meglátta. Félt felvenni. Előbb hallgatózott, van-e a közelben valaki. Talán csak játszik vele valaki, a fa tetején bujkál vagy a bokrokban. Csend volt. Felkapta, körülnézett, nincs-e még a közelben több is. De csak kis területet nézett meg, nem bírta az izgalomával, rohant a biciklijéhez, hogy mihamarabb megmutassa anyjának a pénzt.

A bolt is nyitva lesz, ha siet. Végre egy jó vacsora. Talán egy sört is megenged neki az anyja. Nagyfiú már, rögtön tizenhét éves, másoknak már gyerekeik vannak, csak ő van otthon folyton az anyja mellett. Mióta az apja meg hat testvére meghaltak, amikor felrobbant a gázpalack, nem hagyta magára az anyját. Az asszony szinte esztét vesztette, napokig szaladgált le-fel a falu utcáin. Megtépte magán a ruhát, az út közepére térdelt, és az égre nézve motyogott, majd kiabált, mintha veszekedne valakivel. Felkínálta magát minden arra járó férfinak. A mellét mutogatta, vagy a szoknyáját emelgette:

– Hát nem kellek senkinek?

Pista fogta a kezét, és vitte haza, lefektette, vigasztalta. A házukból szinte semmi sem maradt. Az egyik szoba fala kidőlt, a másik fölött megmaradt a tető, ott húzták meg magukat. Az anyja nem akart másoknál lakni, pedig sokan hívták, még egy üres házat is felajánlott nekik a tanács. Volt, hogy lecsendesedett, de akkor is felzokogott, halkán, mint egy négyéves kislány, aztán Pistit csókolgatta, vadul, olyan szenvedéllyel, hogy akik látták, rosszállóan csóválták a fejüket: inkább szerelmeskedés volt az már.

Ahogy múltak a hónapok, lassan megnyugodott. Szótlanul járt házról házra, itt is, ott is segített a konyhai, kerti munkákban, ételt, pénzt kapott érte. A házat megjavították, az egyik szobát csak, de kettejüknek elég volt. Nyugodt, szomorú életet élt megmaradt fiával. Dicsérették a falusiak a szorgalmát, csak azzal nem tudtak mit kezdeni, hogy a hét sírral semmit nem törődött. Soha nem ment ki a temetőbe, nem vitt virágot, nem imádkozott a fakesztek előtt. A temetésre se ment el.

Pisti végre beért a faluba. Az eső megelőzte, senki nem járt az utcákon, pedig szívesen eldicsekedett volna a szerencséjével. Ötezer forint! Nagy pénz! Aztán eszébe jutott, hogy jobb nem szólni róla, még kiderül, valaki a faluból vesztette el.

– Ez már a miénk! – mondta ki akaratlanul is.

Már gyanakvóan, körbe-körbenézve állt meg a házuk előtt, nem követte-e valaki. Az ajtó előtt még, mielőtt benyitott volna, kihajtogatta a pénzt, megvan-e, nem csak lidércek játszottak-e vele. Ott volt az. Használt, öreg ötezer forintos. Sok kezet megjárt, sok zsebet, boltot, kocsmát.

Pisti nagy levegőt vett, úgy nyitott be. Eltervezte, hogy kitaláltatja anyjával, mit szorongat a kezében. Sötét volt a szobában. A vihar elsötétítette az egész falut. A fiú villanyt kapcsolt. A pénzt kiejtette a kezéből, összecuklott attól, amit látott.

Az anyja ott himbálózott a lámpát tartó szögön, alatta feldöntött szék. Valószínűtlenül hosszú, fehér nyelve kilógott, csúfolta a világot.

Jónás Tamás író, az Amaro Drom című folyóirat munkatársa. Fenti írása „Bánom, hogy a szolgád voltam” című novelláskönyvében jelent meg, Romano Kher – Cigányház, Budapest, 2002.